

Qəza

14.04.2011

I

(Pərdə qalxır ağacların arası ilə üzü aşağı üçü də tənginəfəs qaçırlar. Narahat etməsin deyə avtomatın qayışını əlləri ilə tutublar. Bir an əvvəl hərbi hissəyə çatmaq istəyirlər. Olub bitəni xəbər verməkdən başqa çarə olmadığını fikirləşirdi leytnant. Hərbi hissəyə çatmışdılar ancaq necə çatdıqlarını heç özləri də bilmirdilər)

Leytnant (tənginəfəs): it köpək uşağında bir qıram da insaf, mərhəmət yoxdur. Belə də biqeyrətlik olar? (nəfəsini dərib) Adama deyərlər ay nakişi uşağın, qadının, qocanın günahı nədir axı qırırsan? Ay binamus atanda, babanda elə sən özündə türkün çörəyi ilə böyümüsən axı. Nə olub indi quduz itə dönmüsən?

Birinci əsgər: (sindirli halda) Oturublar rusun qucağına rusda ki, bular çalan havaya oynayır. Güllə istəyir bomba verir. Bu sütün xarablar da rusun tankında özlərini “qəhrəman” hesab edirlər. Rusa nə var ey ortada Azərbaycan gedir!

İkinci əsgər : Yox lələ günah bizdədir. Özümüz çiynimizə mindirmişik də. Gəncəyə çar ordusu gələndə xəyanət etdilər yaddan çıxartdıq, 18də qırdılar unutduq. İrəvanı ver dedilər verdik indi də gəliblər ki Qarabağı da ver. Allah Rəsulzadəyə rəhmət eləsin ancaq İrəvan yarasını sinəmizdə dağ etdi. Bu gedişlə Qarabağı da alarlar.

Birinci əsgər: (sözünü kəsib) Yada ki ,verərlər. Bizim kimi xalqı gör Allahın rusu nə günlərə saldı.Gözümüz puldan,kreslodan başqa heç nə görmür.

Leytinant: Bəsdir siz Allahın. Olan olub keçən keçib barı əlimizdəkinə sahib çıxacaq. (qəflətən içəri hərbi formada biri daxil olub üzünü salondakılara tutur)

Əsgər: Komandir gəlir birazdan yanında Bakıdan qonaqlar da olacaq. Bir də Moskvadan.(sözünü bitirib salonu tərk edir)

Leytinant: (istehzayla) Bakıda..aan Moakvada..aan elə bilirlər millət qoyundur, kardır, kordur. Daha demirlər ki, nə o Bakıdan gələnlər nə də Moskvadan gələnlər dərdimizə dərman ola bilər. Bakıdan gələnlərin hansına baxsan gecə qoynuna basdığı ermənidir. Tək tük özümüzdən olanlar var oları da hər fürsətdə....(sözünü yarımçıq qoyur). Moskvadan gələnlərə bax. Adama deyərlər bu davanı başladan sən özünsən indi nə olub ki, belə mələk donuna bürünmüşsən?

(Qapı açılır və qonaqlar içəri daxil olurlar. Bütün heyət bir nəfər kimi ayağa qalxır. Komandir qonaqları oturduqdan sonra bir başa kürsüyə çıxır.)

Komandir: (üzünü zaldakılara tutub) Bu gün Azərbaycanın başındakı bəlalardan hər birimiz xəbərdarıq, hamımız bu odun içindəyik. Cəbhədən gələn xəbərlər, yaşadığımız, gördüklərimiz ürəyimizi parçalayır. Düşmən qabağında duruş gətirə bilmirik, kənd-kənd, oba-oba geri çəkilmək məcburiyyətində qalıraq.(özü özünə sinirləndi necə yəni duruş gətirə bilmirik?! Erməni dığası kimdir ki, hələ bir qabağından da qaçaq? Başdakılar, Moskva məcbur edir bizdə çəkilirik).

Düşmənin nə qədər qudurduğunu, azdığını mən də sizlər qədər bilirəm. Burada toplaşmağımızın səbəbi (yuxarıdan gələnləri göstərir) qonaqlarımız sizinlə danışmaq, bu işə birlikdə əncam çəkmək istəyirlər.

Birinci əsgər: (öz -özünə) Ah namərd zamana gör bizi nə günə qoymusan ki, elin adamı moskvalısı bizə ağıl vermək xəyalına düşüb. Bu başıbatmış da (komandiri qəsd edir) mərd adama oxşayır ancaq neyləyəsən ki, səsini çıxarda bilmir.

(Sarı sifət, yekə qarın rus kürsüyə yaxınlaşır, komandirin yanında dayanır).

Rus: Doroqoy...(birinci əsgər yerindən qalxır)

Birinci əsgər: Cənab rus zabiti siz elə zənn etməyin ki, 70il bizi idarə etmişiniz deyən bizdən ağıllısınız.Azərbaycan xalqı yaxşı bilir ki, müharibəni siz başlatmışınız. SSRİnin dağılmasını, hələ-hələ Azərbaycan kimi yağlı tikənin əldən çıxmasını qəbul edə bilmirsiniz.

Mən burdakı döyüşçü yoldaşlarımın adından deyirəm erməninin arxasından əlinizi, altından tankınızı çəkin biz öz işimizi özümüz görərik. Sənin öz yurdumda mənə meydan oxumağa, ağıl verməyə haqqın yoxdur.

(rus zabiti həm koruxmuş, həm də sinirli vəziyyətdə)

Rus zabiti: həddinizi....

Birinci əsgər: Mənim evimdə mənə 70il ağılıq etdiyən bəsdir! Daha mənə ağılıq edə bilməzsən. Ermənilər nə vaxtdan kişi oldular ki, indi də əllərinə silah alıblar bizimlə döyüşürlər.(Barmağını rus zabitinə nişanlayıb) Yaddan çıxartmayın ki, bunların səbəbi sizsiniz, siz. Aslanı qəfəsə salıb çakqalın əlinə səlahiyyət vermək nakışilikdir.(Əsgər danışdıqca komandirin üzü gülürdü, ürəyindən keçənləri indi əsgər deyirdi).

Dünənki it bugün sahibinin üzünə ağ olub. Biz onların yeddi qat cəddinə bələdik, indi gəlmisiniz bizə ağıl verirsiniz.

(Rus zabitinin qızardığını görən komandir nəzakət xətrinə əsgərin sözünü kəsdi. Hiddətlə həm də ürəyinə qorxu düşən rus zabiti...)

Rus zabiti: Sizləri başa düşürəm. Ancaq unutmayın ki Rusiya həmişə sizə ata olub. Bu gün əlinizdə nəyiniz varsa hətta əlindəki avtomatı da ona borclusunuz.

(Hiddətindən qızarmış əsgər yerindən sıçrayaraq)

Birinci əsgər: Zabit..... zabit! Sən bizi başa düşə bilməzsən. Sən müsəlmanı, türkü anlamazsan. Bizim atalarımız dövlət qurarkən sizinkilər çaxır çəlləyində yaşayırdılar.(Üzünü komandirə tutub) Cənab komandir aşağı kəntdə gözümün qabağında güllə baran edilən uşaqlar, qocalar.....(işin fərqli istiqamətdə cərəyan etdiyini görəndə komandir məclisi dağıdır. əsgəri yanına çağırır).

Komandir : Əsgər familyan?

Birinci əsgər: Kərimov cənab komandir.

Komandir: Keç otur kərimov. Allah səndən razı olsun ürəyimi oxuyurdun. Ağzının payını yaxşı verdin. Ancaq neyləyəsən ki, qəhbə zamanda yaşayırdıq. Mərdlər namərdlərdən qorxar olub.(köks ötürür) Aşağı kəntdə döyüşürdün?

Kərimov (birinci əsgər): Dünənə qədər döyüşürdük. Dedilər əmr glib boşaldın kəndi. Biz dörd yoldaş getmədik qaldıq. it uşaqları kəndə girəndə uşaqlardan birini vurdular. Biz də üç nəfər neyniyə bilərdik? Əlimizdən gəldiyi qədər camaatın kəntdən çıxmağına vaxt qazandırıldıq. (başını aşağı əyib) Sonradan öyrəndik ki, kəntdə qalanları qoca, uşaq demədən kəsiblər. Qaniçən köpək oğlu elə bil qəssabdır doğruya doğruya gəlir. (biraz düşündükdən sonra) Bakıdan gələnlər niyə ağızlarına su almışdılar, niyə dinmirdilər? Olar bu vətənin evlamları deyil?

Komandir: Elə olardır başımızdakı bəlanın bu qədər böyüməsinin səbəbi. Aralarında bir dənə düzəməlli, qanı qarışmamış azərbaycanlı yoxdur ki, dərini deyəsən. Veriblər hərəsinin qoynuna bir erməni gözəli, salıblar başlarına ipi.... Bilirsən də bizim millətin arvad sevdasını lö deyir ölür , qal deyir qalır. Rusda ki, imkan vermir ki erməni ilə döş-döşə döyüşək.

Kərimov: bizlər bugünə qalacaq millət deyildik. Atalarımız bizə kişi kimi yaşayıb, kişi kimi ölməyi miras qoymuşdu. Bəs biz neynədik o mirası? Rusun gəlişi ilə torpağa gizlətdi ki, vaxtı çatanda çıxardırıq ancaq indi də vaxtı çatıb yerini bilmirik hara gizlətmişik.

Bu vəziyyət Şah İsmayıl, Cavadxan, Çələbixan nəvələrinə yaraşmır cənab komandir. İçim içimi yeyir. Verərlər ixtiyarı millətə bir həftəyə erməninin kökünü kəsməsək nakışıyik. Hər gün bir kəntdən, bir obadan bəd xəbər gəlir: erməni aldı, kəsdi, biçdi, yandırdı... Heç eşitmirik ki, filan rayonu geri aldığımız. Geri alırıq almasına da xitiyar millətdə deyil ki, sonradan boşaltdırırlar.

(Araya dərin səssizlik çökür. İkisi də eyni dərindən əhli idi. İkisi də içdən od tutub yanırdı. Səssizliyi komandir pozdu.)

Komandir: Sabah sən də mənimlə gəlibsən, lazım gəlsə səni də özümlə Bakıya aparacam.

Kərimov: Hara gedirəm cənab komandir? Na Bakısı?

Komandir: Sabah şəhərin irəli gələnləri toplaşib məşvərət edəcəklər. Bakıya heyət göndərəcəklər. Sənin də orda olmağını istəyirəm. Rus zabitinə dediklərini Bakıdakıların da gözlərinə baxaraq de. Qoy bilsinlər ki, xalq yenə həmənkı xalqdır.(Kərimov ağzını açacaqdı ki, qapısürətlə açıldı, içəri əsgər daxil oldu).

Əsgər: Bizimkilər erməni tutublar.

(ikisi də eyni anda yerlərindən fırladılar. Samanlığa girəndə artıq əsirləri dirəklərə bağlamışdılar).

Komandir: (özünü güc bəla ilə saxlayır) Həəə necəsiniz? Qorxmursunuz kii bizdə sizi kəsərik, doğrayarıq, yandırarı....ıq?(ermənilər susur) Dillən it üşağı səninlə deyiləm?(sinsinə yumruq atır) Düz edib qorxmursunuz biz sizin kimi alçaq deyilik ki, əli bağlı insana zülm edək. Bunu ne ürək qəbul edər, nə də Allaha xoş gələr.(qətiyyətlə) Nə itiniz azıb burda? Yaşayırdınız da rahat içinizə burğu dolub?

Əsir: Ara musurman tarix boyu bizə zülm etmişiniz indi də növbə bizdədir.

Kərimov: Ay sən öləsən nə vaxt sizə gözünüz üstə qaşınız var demişik?

Əsir: Babalarımız bu torpaqları bizə miras qoyub bizim də olacaq (pis-pis gülür).

(Əsgər əsəbi halda üzünə yumruq atır)

Kərimov: Ay...oğlu sizin nə vaxtdan diliniz belə uzun çıxır?

Oturmusunuz rusun tankında kişiliyi evdə unutmusunuz. Kişi kimi döyüşsəydiniz Türkün gücünü görərdiniz.

Komandir: Deyəsən bu it uşaqlarını o qədər qudurdublar ki, daha bizdən də qorxmurlar.

Əsir: Ara niyə? Mən də Qarabağda böyümüşəm, yalan danışmağı sevmirəm. Sizin Gəncəli qardaşların adı gələndə bizimkilər tük salırlar.(gülə gülə) Ancaq olara da bir iş gördürməzlər.

Kərimov: Həə o biri diğa niyə dinmir? Yoxsa qorxusundan dilini udub? (qəh qəhçəkib) Denən qorxmasın bizim südümüz insan südüdür, sizinki kimi it südü deyil. Namərdlik Türkə yaraşmaz erməninin işidir.

Əsir: Bizə şərəf lazım deyil torpaq lazımdır torpaq. Böyüklərimiz boşuna əziyyət çəkmirlər. Böyük ermənistanda qurulanda görək halınız necə olacaq? (sonra rişxəndlə) Ara eşitmişəm ASALA Bakıda atəşfəşanlıq edir. Yox kirvə sizdən keçib artıq Allah erməninin tərəfindədir.

Komandir: Sadəcə Allah yox elə Moskva da... Allah bəlasını versin rusun gör bizi nə günə saldı.(üzünü əsgərlərə tutub) Bu küçüyün dili yaman uzun çıxır. Öldürməyin ama aqlını başına gətirin.

(İkisi də çölə çıxır. Mərkəzə getmək üçün tədarük görməlidirlər. Bir birindən utanırlar. Hər ikisi özünü günahkar sayır, hər ikisinin vicdanı sızlayır).

II

Rayon mərkəzində (iclas zalı)

(İcra nümayəndəliyinin qabağı məhşərə çevrilib. İnsan əlindən iynə atsan yerə düşməz. Hamı veriləcək qərarı gözləyir. Sel kimi insan axını var. Ancaq heç kəs dədə-baba yurdunu tərk etmək istəmir. Komandirlə Kərimov iclas zalında gözləyirlər. Gələnlər aralarında üç bir beş bir söhbət edir, dərdləşirlər. Qapı açılır rayon rəhbəri içəri daxil olur).

Kərimov: (öz-özünə) Ddanışmaq, danışmaq onsuz da elə danışıyıq. Bir Allah bəndəsi qabağa durub müsibətin qabağını almır. Odur ey biri kreslosunu qorumağa çalışır, o biri də başa gəlməyə. Bakı burdan betərdi.

Gəlsin, gəlsin.....bəlkə o bir şey edər axan qanlar dayanar.

Rayon rəhbəri: Qardaşlar bu gün yekun qərara gəlib Bakıya heyət göndərməliyik. Xalq hər şeydən bezib. Ya gərək bu müsibətə dur desinlər, yada ortadan çəkilsinlər xalq özü öz çarəsinə baxar.

İclas iştirakçısı: Getməsinə gedək amma kiminlə görüşəcəyik Bakı da vot votlandır, biri gedir biri gəlir.

Rayon rəhbəri: Kim lazımdırsa görüşəcəyik. İkisi də bu vətənin evladıdır bir kresloya görə bu boyda vətəni itirə bilmərik.

İkinci iclas iştirakçısı: Bizə heç kim lazım deyil bizə silah versinlər, silah. Nə erməni dığasından nədə rusdan qorxmuruq. Yuxardakıların başı qarışıbsa bizə nə gəlib? (alqışlayırlar)

Rayon rəhbəri: Ay camahat, ay yoldaşlar özbaşnalıqdır bəyəm? İstəyirsiniz hərənizə bir dəstə qoşaq sonra da quldur dəstələri ilə vuruşaq? Olmaz! Olmaz!

Üçüncü iclas iştirakçısı: Bəs neyləyək gözləyək ki erməni gəlib bizim də başımızı uçurtsun?

Rayon rəhbəri: Erməni zad gəlmir millətin ürəyinə xof salmayın.

Kərimov : (qərarlı) Xalqın ürəyinə qorxunu siz salmışınız. Millətdən ov tufənglərinə qədər topladılar. Camahat topun, tufəngin qabağına Bakıdakı kimi əliyalın çıxmıyacaq ki?

Rayon rəhbəri: Ay başınıza dönüm mən də sizi elə buna görə toplamışam. Bir qərara gələk, elin ağzıyla Bakıya gedək dedim. Düzdür gedən torpaqlarımıza heyif oldu. Biz uduzmadıq verdilər o torpaqları. Mən də görürəm rayon qan ağlayır. Mən də insanam mənim də

ürəyim sızıldayır ac, ruh kimi gəzən insanları görəndə. Su başdan bulanıb, biz də başa gedəcəyik.

Kərimov : O zaman tez getməliyik. Barı elimizdə qalanları qoruyaq. Belə də iş olar cəbhədən əsgəri Bakıya gətirirlər! Başdakı pisdirsə, onun yerinə keçib işləyəcəksənsə lap yaxşı ancaq əsgəri hara aparırsan? Tez qaytarmalıdırlar geri.

(Bayırdakı insanlar səbirsizləniyələr. Uğultu get gedə artır.)

Rayon rəhbəri: Qərara alındı bu gün ya sabah bakıya edirik.

Gedəcəklərin siyahısını alın (üzünü köməkçisinə tutur). İndi camahata da xəbər verərəm dağılsınlar evlərinə.

(İclasdakılar dağılır. Komandirlə Kərimov bərabər çıxırlar. Səssizliyi komandir pozur).

Komandir: Kərimov nə düşünürsən, bu işin axırı necə olacaq?

Kərimov: Qorxuram, çox qorxuram. Deyəsən gedəsi rayonlar əvvəlcədən müəyyənləşdirilib. Elə bil son nöqtəyə gələndə birini gətirəcəklər ki, dur desin. Ad da onun olacaq ki müharibəni dayandırdı. Bu fikir yaman başımı dolaşdırıb. (biraz susub) Görək bu gələnlər neyləyəcəklər? Səmimi insana oxşayır.

Komandir: Yaxşı tanıyıram onu. Unversitetdə müəllimkən onunla tanış olmuşduq. vətəninə, milətini sevən insandır ancaq siyasətdə şərəfli insan çox qala bilməz. Nə orda qalmağına icazə verərlər, nədə qalmağa gücü yetər. O kreslodə oturacaqsansa gərək baş əyməsini də biləsən. O bacarmaz.

Kərimov: Deyirlər Türkiyə də dəstəkləyir.... ancaq düz deyirsiniz yanındakılar ondan istifadə edir. Mən də inanmıram çox qala bilsin. Ancaq xalq dəstəkləyir. Əsl güc xalqın gücüdür deyilmi?

Komandir: Xalq bu gün ayırd edəcək gücdə deyil Kərimov. Xalq xilaskar axtarır. Suda boğulan insan kimi gördüyü hər samana əl atır. Çıx meydana qışqıra qışqıra sən də danış xalq sənə də əhsən deyəcək. Xalq dəstəkləyir düzdür ancaq gərək o da xalqın inamını sarsıtmaya.

(Sabah doqquzda heyət Bakıya yola düşür.)

III

Bakıda

(Günortadan sonra Bakıya çatırlar. Hər tərəf pərişan vəziyyətdədir. İnsanlar meydanlarda torpaq üçün əl sallayır)

Kərimov: İlahi belə də iş olar? Yaşayırdıq gül kimi pərəm-pərəm düşdü xalqım. Səndən kömək ya Rəbbi. Bakının cah cəlalından əsər əlamət qalmayıb. Hamı meydanlardadır. Bir insan evladı lazımdır xalqın qabağına keçsin. Bakı ölmüş insana oxşayır; quru, soyuq, ruhsuz. Bakını heç belə görməmişdim. Hər halda bizim qiyamətimiz bu gün imiş. Ya rəbbi sən özün qoru bu xalqı.

Komandir: öz-özünə nə danışırısan Kərimov?

Kərimov: (sanki yuxudan oyanır) Bir Bakıya bakılılara bax. Elə bil üzlərindən qan çəkilib.

(Rayondan gələnlərin hamısını bir binaya veriblər. Demək olar yanındakıların hamısı cəbhəçilərdir. Komandiri içəri çağırırlar. Bir neçə dəqiqədən qapıdan çıxır).

Komandir: sabah mitinq olacaq deyirlər.

Heyətdən biri: Biz bura mitinqə gilmimişik, başdakılarla danışmalıyıq.

Komandir: Başdakı zad yoxdur. Ölkə başsızdır başsız kiminlə danışacaqsan? İçəridə deyirlər Gəncədən, Şəkiddən də heyət gəlib.

Bəlkə iclas etdilər. Onda gələnlərə sözüümüzü deyərik.(Çöldən insan selinin uğultusu gəlir) ora baxın. Bu qədər insanı heç vaxt bir arada görməmişdim. Bu selin qabağında erməni dayana bilər?

Kərimov: Bizə bu seli cəbhəyə aparacaq güc lazımdır.

Komandır: (köks ötürür) Düz deyirsən, elə olsaydı nə bu qədər şəhidimiz olardı, nə də o cənnət torpaqlarımız gedərdi.

Kərimov: Kəndimizin xəyalı gözlərimin qabağından getmir. Hara baxsam elə bil eyvanımızdan dağı daşı seyr edirəm. Gecələr də rahat qoymur, hər gün yuxumda görürəm. İki gün qabaq rəhmətli dədəmi görmüşəm. Mənə gəl mənə burdan apar deyirdi. Yuxudan oyandığımda tər suyun içində idim. Deyəsən bu kafir uşağı ölümləri də rahat yatmağa qoymur.

Komandır: Dağılda gözəl yurdumun cah cəlalı. Gör kor fələk Şah İsmayılın, Babəkin, Cavanşirin yurdunu nə günə saldı. Nə dərdimizə dərman var, nədə halımıza yanan. Ümüsimiz Türkiyə idi hələ ki olardan da ciddi bir şey yoxdur.

Kərimov: Ataların bir sözü var ; az aşım ağrımaz başım...

Komandır: Qardaş deyilik, lazım gəlsə başın da ağrayacaq, ürəyin də.

Kərimov: Allah kərimdir bu günün sabahı da var görək necə olur. Mənə yandıran başqa şeydir. Bakıda zöz gəzir ki, İran da erməninin tərəfindədir. Üzümüzə gülüb arxadan torbamızı tikir. Bulara bə olub

axı deyək ki erməninin dini məzhəbi ayrıdır, bular ki, Quran əhlidir. Nə olsun bizdə sünni şiə qarışıqdır. Nə fərqi ikisi də müsəlman deyil bəyəm? (Aralarındakı söhbətə qulaq müsafiri olan 30-35 yaşlarında cəbhəçi olara yaxınlaşır.)

Cəbhəçi: Müsəlmanıq müsəlman olmasına ama Türkün biz. Otuz beş milyonluq qan qardaşlarımızı əsir ediblər tikanlı məftillərin arasında qorxurlar ki, birləşərik. Təbriz, Marağa, Urmiya kimi cənnət şəhərlər əllərindən çıxar. Bu farslar ermənidən betərdir. Əsrlərdən gələn düşmənçilik var aramızda.

Komandir: Elə bu farslar deyildi İsmayılın qulağını doldurub Osmanlılara, Sultan Səlimə qarşı qaldıran? Lazım idi iki Türkün bir-birini qırmağı?

Səlimin məqsədi avropanı almaq dünyada Türk-İslam bayrağı qaldırmaq idi. İsmayılın ağına girdilər Avropa ilə müqavilə bağlatdılar. Sultan Səlim də Macarısanın üstünə getmədən məcbur qaldı ki, İsmayilla haq hesab çəksin.

Cəbhəçi: Osmanlılarda Səfəviləri məzhəb ayrılığına görə sevmirdilər. Ancaq nə qədər də olsa ikisi də Türk idi, ikisi də eyni dili danışdı.

Kərimov: Deyirlər Şah İsmayıl anasını sünni olmaqda dirəndiyinə görə öldürüb.

Cəbhəçi: Bizdə ana, bacı, arvad həmişə müqəddəs sayılıb. İnanmıram o boyda İsmayıl bir taxt tac üçün belə etsin.(sonra

yavaşdan) Ancaq həqiqətdir ki, milləti ikiyə böldü. Gərək o boyda Türk sultanına “atan cəddim Teymura tabe olub vergi ödədiyi kimi sən də mənə tabe olub vergi ödəməlisən” yazıb qardaş arasına kin toxumu səpməyəydi. Gərək farsın ağılına uymayaydı.

Komandır: İsmayıl da dahi sərkərdə idi ha Osmanlının keçəcəyi yolun üstündəki, hər şeyi yandırtmışdı ki, ordunun əlinə keçməsin.

Kərimov: Səlim Ərzincana qədər gəlib heç bir Allah bəndəsi ilə qarşılaşmayıb.

Cəbhəçi: Bizim üçün ağır da olsa gərək kişi düzü düz desin. Səlim Ərzincanda ələ keçirdiyi cəsusa yazıb veririr ki; “Hədələdin, dəvət etdin gəldik. Sən meydanda görsənmirsen. Hökmdarların əllərindəki ölkələr onların nikahlı arvadları kimidir. Kişi olan ölkəsinə yad adam soxmaz. Halbu ki, günlərdir torpağında gəzirəm səndən əsər əlmamət yoxdur. Səni qorxutmamaq üçün qırx min əsgərimi Sivasda qoydum. Sənin hədəyə qarşı hörmət bu qədər olar. Bundan sonra da gizlənilib görünməzsən sənə nəinki hökmdarlıq kişilik də haramdır. Qalx, ataların kimi erbilə get şeyxliyini et. Hökmdarlıq atadan qalır, şeyx oğlu şah olsa sən kimisi olar. Sənə atanın yolundan getmək üçün əsa, şeyxlik əbası, şal bir də qurşaq göndərirəm. Görünən odur ki şahlıq sənə görə deyil.

Kərimov: Lazım idi bizə qardaş qırğını? İsmayıl da elə oğullardan deyildi ki, bu sözü yeyə. O da mərdlik etdi gecə hücum etmədi.

Komandir: Bu mərdlik yaman baha başa gəldi bizə. Çaldıranda evimiz yığıldı.

Cəbhəçi: Sözü qıyası bu farsdan bizə tarix boyu xeyir gəlməyib. Başına dəysin onun müsəlmanlığı. Onsuzda bizi yükətən sapı özümüzdən olan baltalardır. Giriblər müsəlmanların arasına çiban başı kimi ağarırlar. Nə Türkü birləşməyə qoyur, nə də müsəlmanı.
(Gecə olsa da söhbət yuxularını qaçırıb)

Kərimov: Dəfələrlə demişəm indi də deyirəm Türkün Türkdən başqa dostu yoxdur. Qırmızı sifət sarı rusdan bizə xeyir gəlməyəcək gəlməyəcək də. Mənim bu boyda mədəniyyətim, tarixim kafirə yerini göstərəcək.

Cəbhəçi: Türk... Türk. Bu sözə aşıqəm. Sadəcə bu söz mənə ruh verməyə bəs edir. Bəy də Türk deyir başqa bir şeyd demir. Hələ bir anadoludakı qardaşlarımıza qovuşsaq. (köks ötürür) Bunlar gerçək olsa bir Allah bilir ki Türkün biləyini bükən tapılmayacaq. Bizim göy türklərə dayanan dövlətçilik tariximiz varkən gör nə günlərə qaldıq.

Komandir: Köpək uşaqları hər şeyi unutturdular bizə. Nə imiş sovet tarixi, nə imiş sovet insanı... Lənətə gəlsin Lenini.

Cəbhəçi: Söhbət açılmışkən sizə Kürşaddan bəhs edim o Türk oğlu türkdən. Türklər dövlətlərini qurmuş, törəni oturtmuş. Göytürklərin bahar çağıdır. Oların da başında Çin bəlası var və həran təhlükəli olacaq qədər güclüdür. Türklərdən də alınacaq çox qıyası vardı. Çinin

bütün prenslerini türklər yanlarında götürmüş, əsgərlərini öldürmüş, ölkələrini viranə qoymuşlar. Bir zaman Çin hökmdarının əlinə fürsət düşürvə it sürüsü kimi Türk ellərinə doluşurlar. İgidlərini öldürür, ellərini yağma edirlər. Türklər əlli il qədər Çinlilərin əsarəti altında qalır. Türkləri verimsiz torpaqlara köçürürlər. Ancaq döyüşkən Türk igidləri əkin biçin bilməzlər. Türklərə fəlakət baş verir. Ancaq aralarında bir igid var adına Kürşad deyirlər. Türklərdən ibarək qırx nəfərlə Çin xaqanını mühafizə edirmiş. Ancaq əsl niyyətləri ilk fürsətdə xaqanı öldürüb qisas almaqdır. Bir gecə saraya basqın edir bu qırx qəhrəman. Qırx qəhrəman ama nə qəhrəman. Biri minə bərabər. Qabaqlarına çıxan çin əsgərlərini qılıncdan keçirir, oxa tuturlar. Ancaq çin əsgəri it sürüsü kimi bitmək bilmir. Kürşadın dəstəsi Çin xaqanının atları saxlanılan tövləyə keçirlər. say seçməatlaminiib uzaqlaşırılar döyüşə- döyüşə. Ancaq igidlər bir-bir yerə sərilir, axırda Kürşadı da ələ keçirib başını vururlar.

Görürsünüz biz qırx nəfərlə Çin sarayını basan atanın evladlarıyıq?

Kərimov: O ruh hələ ölməyib. Qarabağda Kürşad kimi döyüşən oğullarımız var.

Cəbhəçi: Bu həftə bizim öldü- döndü həftəsi olacaq qardaşlar. Bizə ruh verəcək, yumruq kimi birləşdirəcək güc lazımdır. Erməni dığasını yerində oturdadacaq güc!

(Səhər tezdən hərəkət zalda yerini alıb. Tanımadıqları biri gəlib cəbhəçiyə məktub verir.)

Komandir məktub sizədir. Rayondan gəlib. Deyəsən darıxırlar sizin üçün.(gülür)

Komandir: İndi aydın olar (gülümsəyir). Məktubu oxuduqca əhvalı dəyişilir. (Bitirdikdən sonra Kərimova yaxınlaşır)

Məktub rayondandır. Bizim burda olmağımızı istəməyənlər var. Yəqin qorxurlar ki, əməllərinin üstü açılar.

Kərimov: Nə yazır?

Komandir: Həyatımız təhlükədədir. Ama kim? Niyə?

(Məktubu cəbhəçiyə uzadır.)

Cəbhəçi: Bu da onun işidir. Hələ ortaya çıxmadan bizi meydanlarda tək buraxmağa çalışır. Dəqiq bilirəm ki, onun işidir. Ya da adamlarının. Allahdan xəbər veriblər.

Deməli yanılmamışam həqiqətən sizi rayonda sevirlər. Qorxurlar ki, mənə dediklərini açıq aşkar deyərsən.(Üzünü Kərimova tutub) Elə bu gün rayona gedirsiniz. Gedin Bakıdakı vəziyyəti ordakılara da çatdırın. Qoymayın milləti aldatsınlar. Tezliklə hər şey yoluna girəcək.(uzaqlaşır)

Kərimov: Axşam pis yuxu görmüşəm. Bu olsa gərək.

(Rayona getmək üçün binadan çıxırlar. Gəldiklər Qaz-24 markalı maşınla soyuq Bakı küçələri ilə irəliləyirlər. Binadan ayrıldıqlarından çox keçmədən binaya hay-küy düşür.)

-Rayondan gələnlerin maşınları qəzaya düşüb.

-Hamısı keçinib.

-Ola bilməz axı yollarda sakitlik idi.

Cəbhəçi: (öz-özünə) Ay binamuslar! Ay şərəfsizlər! Buların qanı insan qanı deyilmiş. İt südü ilə bəsləniblər alçaqlar.

SON

14.04.2011

Vüsal Namiqoğlu